

A nyugalmabavonuló Novák Jenő tanácselnök bucsuztatása a törvényszéken

(A Délmagyarország munkatársától) Jelentette a Délmagyarország, hogy az év végével a szegedi bírói kar két értékes tagja vonul nyugalmába: Ungváry János törvényszéki tanácselnök és dr. Novák Jenő törvényszéki tanácselnök. Ungváry János már hosszabb ideje betegszabadságon van és hónapok óta nem jár be hivatalába, ahová nem is tér vissza, mert december 31-vel nyugdíjba megy.

Dr. Novák Jenő mindvégig ellátta hivatali teendőit, mint az öttagú külön tanács és a büntető fellebbviteli tanács elnöke. Szerdán elnökölt utoljára az ötös tanács élén Novák tanácselnök és ebből az alkalomból bensőséges házi bucsuünnepséget rendeztek számára kartársai. Az utolsó ügy letárgyalása után dr. Meccsér József kir. ügyész közvetlen, meleg szavakkal bucsuzott el az ügyészség nevében a jóságos, tárgyilagos bírótól, aki egész életében a legnemesebb hivatást gyakorolta; az igazságot kereste és szolgálta. Most, amikor teljes szolgálati idejének kitöltése után a megérdemelt nyugalmába tér, a kartársak, munkatársak szeretete kíséri.

A bírói kar nevében vitéz dr. Szalay Zoltán tanácselnök mondott szeretettől áthatott rövid bucsubeszédet, méltatta Novák Jenő érdemeit.

Novák Jenő meghatott hangon mondott köszönetet a szerető szavakért és ígérte, hogy kartársai, munkatársai, valamint hivatása iránti szeretetét mindig meg fogja őrizni szívében.

Még egy nyugdíjazásról kell beszámolnunk a törvényszékek kapcsolatában: december 31-vel nyugalmába vonul Simándy Géza irodaigazgató, a népszerű »Simándy tata« is, aki évek hosszú sora óta a vizsgálóbíróságon teljesít szolgálatot feletteseinek legnagyobb megelégedésére, a kartársak és az ügyvédtársadalom legnagyobb szimpátiájától kísérve. Simándy Gézától szintén szeretettel vett búcsút környezete.

A felhatalmazási törvényjavaslat a közjogi bizottság előtt

Budapest, december 29. A képviselőház közjogi bizottsága szerda délelőtt negyed 12 órakor tartott ülésén tárgyalta a felhatalmazási törvényjavaslat felsőházi tárgyalása során a második szakaszon végzett módosítást. A bizottság Radocsay László igazságügyminiszter hozzászólása után a felsőház módosítását nem fogadta el és javasolta a törvényjavaslat vitatott második szakaszának teljes egészében való törlését. A bizottság jelentését az előadó a képviselőház szerdai ülésén beterjesztette. (MTI)

BÉLYEGET,

gyűjteményt, tömegbélyeget vásorolok. BÉLYEGKERESKEDEÉS, fogadalmi templommal szemben. Dóm-téren. Telefon 89-03. 203

Szeged után Debrecenben is szétugrott a nyilaspárt

1939-ben 18.536 párttag volt, 1943-ban 942

Budapest, december 29. Egyik fővárosi lap hirt ad arról, hogy a nyilas mozgalomnak Debrecenben is befellegzett. A lap megírja, hogy 1939-ben 18.536 párttag volt, míg 1943 év végén már csak 942. A kiábrándult zöldtestvérek tehát Debrecenben éppúgy faképnél hagyták a nyilas eszmekörtant, mint Szegeden. A cikk egyébként így szól:

Debrecen volt valaha a nyilasok legnagyobb városa. Szálasi is Debrecenből került el s a harmincas évek végén Debrecenben ért el legnagyobb eredményt a Nyilaskeresztes párt. Volt idő, mikor a várost nyilasképviselő képviselte az Országgházban. De ez az idő azóta nagyon megváltozott. Ma már lámpással kell Debrecenben nyilast keresni. Alkalmunk volt beszélni több debreceni volt nyilással, akik egybehangzóan, röviden és lakonikusan csak ezt mondták:

— Becsaptak bennünket.

Azelőtt a gimnázium közelében levő nyilas párhelyiségbe csalogatták a diákokat. Mikor egyesek be mentek, egy köteg nyilaskeresztes plakátot nyomtak a kezükbe és egy zacskó cukrot és azt mondták nekik:

— Menjete ki az utcára és ragasszátok fel a házak falára.

Ma már ilyesmi nem fordulhat

elő Debrecenben. Évekkel ezelőtt előfordulhatott, mert sok nyilas érzelmű tanár oktatta a legmagyarabb város fiatalait, ma ezek vagy színt változtattak, vagy pedig más vidékre tették át működésük székhelyét.

Debrecenben a nyilasság, úgy mint az egész országban, haldoklik. Utolsókat rugkapálja és minden szalmaszálba bele akar kapaszkodni. Nem sikerül, végzetüket nem kerülhetik el. Ma már a párhelyiség kong az ürességtől. Az egyik vezetőtestvér mesélte:

— Nem tudom miért hagynak el bennünket. Most pedig már nem ígérünk olyanokat, amit nem tudunk megvalósítani. Sőt Debrecenben a pártban már nem is szabad zsidózni és mégis...

Beszélgetés közben megtudjuk, hogy 1939 végén 18.536 nyilaspárttag élt Debrecenben s most 1943 végén már csak 942 a számuk.

Hova lettek a nyilasok a legmagyarabb városból? Erre a kérdésre csak a debreceni fiákeres kacsaringós mondatával lehet megadni a választ:

— A benszülött debreceniek nem dülnek be a hangzatos jelszavaknak.

F. J.

Szilveszterre 1 liter asztali bor 3.— P
Sándor Béla italárú üzletében, a FOPOSTANAL.

Ortvay Tivadar születésének centenáriuma

Száz évvel ezelőtt, 1843 november 18-án született Ortvay Tivadar a krassószörnyemegyei Csiklóbányán, hol édesatyja bányagazgató volt. Gimnáziumi tanulmányainak elvégzése után felvétette magát a csanádi egyházmegye kötelekébe, majd a teológiai tanulmányok után pappá szenteltetett. Négy évig mint segédlelkész működött. Ez alatt több tudományos dolgozata jelent meg, mely működését méltányolva, az egyházmegyei kormányzat Lugosra kinevezte tanárnak.

Ettől kezdve Szentkláray Jenővel kiadta a Történeti Adattár Csanádegyházmegye multjához és jelenéhez című egyháztörténeti folyóiratot. A megjelent évfolyamokból megállapítható, hogy nem annyira szerkesztették, mint inkább ők ketten írták a folyóiratban megjelent valamennyi cikket és kutatták fel az abban közölt kulföket.

Az Adattár évfolyamaiban megjelent dolgozatai felhívták rá a Ipolyi Arnoldnak, a Szent István Társulat akkori igazgatójának figyelmét és a társulat kebelében szerény alkalmazást biztosított számára, hogy a fővárosban helyezkedhessék el és behatóbban foglalkozhassék történeti tanulmányaival. Ortvayban nem csalódott. Két év múlva már két munkáját adta ki a Tudományos Akadémia. Egyéb magvas értekezései és az Akadémiában tartott felolvasásai révén, miután már előbb felvetett a Nemzeti Múzeum tisztségviselői karába,

32 éves korában a Magyar Tudományos Akadémia tagja

és a pozsonyi jogakadémián a történelmi tanára lett.

A csanádi egyházmegye egyebeken

külül a csanádi apáti címmel tüntette ki historikusát.

Nemcsak mint pozsonyi tanár, de 31 éves szolgálata után Budapestre nyugdíjba vonulva, 1916 július 8-án bekövetkezett haláláig szakadatlanul történetírói tevékenységet fejtett ki.

Dolgozatainak száma több százra rug.

A Magyar Tudományos Akadémia kiadásában jelent meg kétkötetes munkája: Magyarország régi vízrajza. Ebben összegyűjtötte és feldolgozta hazánk régi vízrajzának anyagát a legrégibb történeti időkől. Ismerteti hazánk álló és folyóvizeit, forrásait és kutvizeit, lápjait és mocsarait, fűrdőit és vízvezetékait, árkaikat és vízfogóit, gázlóit, réveit és hidjait, melyeknek az egykorú történeti és okiratos emlékekben nyoma van. A mű egy része német nyelven is megjelent és külföldön is elismerést aratott.

Négy vasok kötetben megírt Pozsonyi város történetét, ugyszintén a pozsonyi kir. jogakadémia fennállásának centenáriuma alkalmával — Trefort Agost kultuszminiszter megbízásából — e főiskola történetét (1884).

A Tudományos Akadémia a Marczibányi-jutalommal tüntette ki »Mária, II. Lajos király neje« című életrajzát. Ortvaynak e műve egységesen tárgyalja Mária élettörténetét és noha a fősúlyt a királyné magyarországi szereplésére helyezi, életének németalföldi korát is részletesen és kimerítően tárgyalja. Nem nyújt csupán életrajzot, ezt már csak azért sem tehette, mert a királyné személyisége elválaszthatatlan a kor politikai, kulturális és udvari történetétől.

ASPIRIN
BAYER
csak Bayer KERESZTES TABLETTÁKBAN valód!
MAGYAR GYARTMANY

Nagszerület, ujat és minden eddig felülmúlót akart alkotni, midőn hozzáfogott Temes vármegye és Temesvár város monografiájának megírásához. A Tudományos Akadémia Tört. Bizottsága 1890-ben kínálta fel e mű megírását Ortvaynak. Ortvaytól három kötet jelent meg.

Ortvayt Délmagyarország kutatójává éppen az a körülmény tette, hogy elégedetlen volt azokkal a munkákkal, amelyek erről addig megjelentek. Ezt a véleményét nemcsak kifejezésre juttatta, hanem rögtön példát akart nyújtani arra, miképpen kell a legmagasabb történelmi szempontból a határvidék multját tárgyalni. Csakhamar a nagy általánosítások helyett a részletek alapos vizsgálatába fogott. Megállapította azt, hogy

Délmagyarország hazánk területének letelekben leggazdagabb területe és ezért legalkalmasabb arra, hogy képet adjon a történelmi feljegyzéseket megelőző idők embereinek életéről.

Egy letűnt világ tündérképét varázsolta élénk, midőn Délmagyarországon kiás'a a történelem előtti idők embereinek esetleg eszközeit. Dácia feliratos emlékeivel és térképével Délmagyarország okori történetét új adatokkal gazdagította. A Magyar Tudományos Akadémia készségesen elismerte, hogy Ortvay ebben a munkájában, mint e korszakoknak egyik legkiválóbb művelője mutatkozott be, a római és a népvándorláskori reneteg lelet ismeretében pedig teljesen otthonos kötetete messze kiemelkedik a monografiák közül és írójának maradandó emléket bízósít.

Az Akadémia megbízásából elkészítette Mommson Tivadar (az Akadémia kültagja) felett mondandó emlékbeszédét. A világhírű történettudós tudományos és irodalmi kiválóságait alapaossággal és kimerítő részletességgel tárgyalja. Midőn azonban ezt 1916 október 2-án az Akadémiában felolvasták, Ortvay maga is halot volt. Méltán mondhatta el róla temetésekor (1916 július 10) az Akadémia nevében öt bucsuzató Fejérpataky László: Ortvay Tivadar élete példát nyújt, miként kell e földi lét éveit eredményes munkában, páratlan szorgalommal, folytonos tanulásban, szereplési vágytól ment szerény visszavonultságban s emellett új, meg új szellemi alkotásokban, érdemekben gazdagon eltölteni s ezáltal magának, akaratán kívül is, maradandó helyet biztosítani a nemzeti tudomány történetében.

(1)